

Dyslexieprotocol – 2021-2022

Uitgangspunt bij het omgaan met leesproblemen is het Protocol Leesproblemen en Dyslexie, zoals dat is vastgesteld door Expertisecentrum Nederlands.

Inhoud

Achtergrondinformatie	3
Zorgniveaus	3
Invulling zorgniveaus leesonderwijs groep 3-8.....	4
Zorgniveau 1: Het basisarrangement.....	4
Zorgniveau 2: Extra zorg in de groep	5
Zorgniveau 3: Specifieke interventies.....	5
Zorgniveau 4: Diagnostiek en behandeling.....	6
Invulling zorgniveaus spellingonderwijs groep 3-8.....	7
Zorgniveau 1: Het basisarrangement.....	7
Zorgniveau 2: Extra zorg in de groep	8
Zorgniveau 3: Specifieke interventies.....	9
Zorgniveau 4: Diagnostiek en behandeling.....	9
Bijlagen.....	11
Bijlage 1 - Vroege signalen van dyslexie in groep 1-2 ²	12
Bijlage 2 – Stappenplan RALFI lezen	13
Bijlage 3 - Criteria aanmelden vergoede dyslexiezorg.....	14
Bijlage 4 – Inhoud dyslexieplan.....	15
Bijlage 5 – Afsprakenkaart	16

Achtergrondinformatie

Ongeveer 4% van de leerlingen is dyslectisch. Dit betekent dat er in iedere groep gemiddeld één leerling zit met zodanig ernstige lees-/spellingproblemen, dat er dyslexie kan worden vastgesteld. Bij leerlingen met dyslexie is er sprake van een ernstige lees- en/of spellingachterstand. Deze lees- en/of spellingachterstand blijkt uit een moeizame of onvolledige automatisering van het lees-/spellingproces, ondanks dat er effectief goed onderwijs is geboden. In Nederland worden officieel de volgende definities van dyslexie gehanteerd:

“Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau” (Stichting Dyslexie Nederland, 2009).

Blomert, 2006: “Dyslexie is een specifieke lees- en spellingstoornis met een neurobiologische basis, die wordt veroorzaakt door cognitieve verwerkingsstoornissen op het gebied van fonologische en orthografische taalverwerking. Deze specifieke taalverwerkingsproblemen wijken af van overige cognitieve ontwikkeling en leiden tot een ernstig probleem met het lezen en spellen van woorden ondanks regelmatig onderwijs.”

Leerlingen met lees- en/of spellingproblemen ondervinden dus ernstige problemen met het decoderen (lezen) en/of coderen (spellen) van klanken en tekens. De ernstige problemen worden gekenmerkt door hardnekkigheid. De hardnekkigheid van deze problemen moeten worden aangetoond over een langer periode met herhaalde testafnames. Hardnekkigheid van lees- en spellingproblemen blijkt wanneer extra, planmatige en intensieve didactische maatregelen en remediëringsinspanningen nauwelijks leiden tot verbetering van de lees- en spellingvaardigheid. Dit wordt ook wel didactische resistentie genoemd (Gijsel, e.a., 2011).

In dit dyslexiebeleid wordt er gesproken over het lees- en spellingonderwijs vanaf groep 3 en wordt er uitgegaan van toetsresultaten als signaal voor mogelijke dyslexie. In groep 1 en 2 zijn er mogelijk ook al signalen te zien voor mogelijke dyslexie, zie hiervoor bijlage 1 ‘Signaleren’.

Zorgniveaus

Het onderwijs aan leerlingen met lees- en/of spellingproblemen krijgt vorm door onderscheid te maken in vier verschillende zorgniveaus.

Zorgniveau 1: Het basisarrangement. Goed lees- en spellingonderwijs in klassenverband. Dit is voldoende voor ongeveer 75% van de leerlingen.

Zorgniveau 2: Extra zorg in de groepssituatie door de groepsleerkracht. Onderwijs wordt geïntensiveerd door ‘stapelen’: meer instructietijd en meer leertijd. Deze zorg komt bovenop het aanbod van het basisarrangement. Dit zorgniveau geldt voor ongeveer de zwakste 25% van de leerlingen.

Zorgniveau 3: Specifieke interventies uitgevoerd en/of ondersteund door zorgspecialist in de school. Dit is voor ongeveer de laagstscorende 10% van de 25 % uit zorgniveau 2.

Zorgniveau 4: Diagnostiek en behandeling in zorginstituut. Dit geldt voor ongeveer de laagstscorende 4% van de 25 % uit zorgniveau 2 (Gijssel, e.a., 2011).

Ook op de Tijo van Eeghenschool krijgt het lees- en spellingonderwijs vorm door te werken met deze zorgniveaus. Hieronder wordt de invulling van de verschillende zorgniveaus op de Tijo van Eeghenschool beschreven. Dit is in grote lijnen hoe het lees- en spellingonderwijs bij ons op school vorm krijgt en welke stappen er genomen worden in het proces tot de diagnose dyslexie.

Invulling zorgniveaus leesonderwijs groep 3-8

Zorgniveau 1: Het basisarrangement

Methode: Lijn 3, Atlantis en Vloeiend en Vlot/Estafette

In groep 3 wordt er gewerkt met de methode Lijn 3, methode voor aanvankelijk lezen. In de groep 4 wordt gewerkt met de methode Atlantis, methode voor technisch voortgezet leesonderwijs. In de groepen 4 tot en met 8 wordt er ondersteunend gewerkt met Vloeiend en vlot van de methode Estafette, een methode voor technisch voortgezet lezen. Het basisarrangement van het leesonderwijs wordt vastgelegd in groepsplannen. Binnen deze groepsplannen wordt gedifferentieerd op drie niveaus (breedte, basis, plus). Deze drie differentiatieniveaus sluiten aan op de differentiatie die in beide methodes wordt aangereikt.

Meetmomenten/ instrumenten

In groep 3 worden de leerlingen iedere kern getoetst op hun technische leesvaardigheid. Ook wordt de herfst-, en voorjaarssignalering afgenomen. Daarnaast wordt er in groep 3 twee keer per jaar de Cito AVI-toets afgenomen. Bij een -V, V- IV of score op de DMT wordt de CITO AVI-toets ook afgenomen. De leerkrachten van groep 3 zijn momenteel Janneke Admiraal en Marjon de Bruin. Wanneer een nieuwe leerkracht in groep 3 start, zal opnieuw worden bekeken of de Cito AVI of DMT wordt afgenomen. In groep 4 wordt vier keer per jaar de toets van Atlantis (methodegebonden toets) afgenomen. Vanaf groep 4 wordt er twee keer per jaar de Cito DMT afgenomen. Indien gewenst wordt ook de CITO AVI-toets afgenomen. Aan de hand van de resultaten van deze toetsen wordt het groepsplan technisch lezen geëvalueerd en waar nodig aangepast en bijgesteld om de leerlingen op niveau onderwijs te kunnen blijven bieden.

Signalering

Groep 3 en 4: bij onvoldoende scores op de methodetoetsen en/of CITO wordt er in het groepsplan duidelijk vermeld welke extra zorg er in de groep geboden wordt en gaat de leerling naar zorgniveau 2. In het groepsplan wordt vastgelegd welke interventie er uitgevoerd wordt, tot het volgende meetmoment.

Groep 5 t/m 8: Wanneer een leerling onvoldoende scoort op Cito- toetsen (IV, V of V-) wordt er in het groepsplan duidelijk vermeld welke extra zorg er in de groep geboden wordt en gaat de leerling naar zorgniveau 2. In het groepsplan wordt vastgelegd welke interventie er uitgevoerd wordt, tot het volgende meetmoment.

Zorgniveau 2: Extra zorg in de groep

Methode Lijn 3, Atlantis en Vloeiend en Vlot/Estafette

De leerling scoort een keer onvoldoende op Cito-toetsen en scoort onvoldoende op methodetoetsen. De groepsleerkracht heeft in het groepsplan duidelijk vermeld welke ondersteuning/ interventies ingezet worden bij deze leerling. Deze ondersteuning wordt uitgevoerd door de leerkracht. De leerling krijgt meer instructie en meer leertijd. Het gaat hierbij om het creëren van extra oefen- en instructiemomenten voor het lezen op tekst en woordniveau o.l.v. de leerkracht. De ondersteuning, zoals beschreven in groepsplan, komt bovenop het basisarrangement.

Meetmomenten/ meetinstrumenten

Voor deze leerlingen worden dezelfde meetmomenten aangehouden als bij zorgniveau 1. Wanneer de leerling voor de tweede keer onvoldoende scoort op de Cito-toetsen (V-) wordt er gekeken naar mogelijkheden om het onderwijs verder te intensiveren, specifiek gericht op deze leerling. De leerling gaat dan naar zorgniveau 3. Leerlingen, die een IV of V scoren, blijven in zorgniveau 2.

Organisatie

In zorgniveau 2 is de groepsleerkracht degene die de ondersteuning, binnen de groep, uitvoert. De extra ondersteuning, die duidelijk beschreven staat in het groepsplan, is in overleg met intern begeleider. Ouders zijn hiervan op de hoogte gesteld, door middel van een gesprek. In het gesprek wordt er besproken dat de leesontwikkeling niet volgens verwachting verloopt en wat de stappen zijn die we gaan nemen.

Zorgniveau 3: Specifieke interventies

Specifieke interventie: RALFI- lezen

In zorgniveau 2 is er gewerkt met extra ondersteuning, bovenop het basisarrangement, vermeld in het groepsplan. In zorgniveau 3 wordt er nogmaals gekeken naar de mogelijkheden om het leesonderwijs nog meer te intensiveren. De interventies in dit zorgniveau worden buiten de groep geboden individueel of in een groepje van maximaal vier kinderen én minimaal 3 x 20, of in ieder geval 60 minuten per week. De leerkracht wordt ondersteund door leerondersteuner of onderwijsassistent. De IB-er stuurt dit aan en begeleidt leerkrachten/onderwijsassistent die de interventies uit gaan voeren. Het gaat hierbij om specifieke interventies, zoals inzetten van RALFI lezen en het gebruik van het bprogramma BOUW!. Deze interventies komen bovenop de hulp die geboden wordt in de breedtegroep van het groepsplan en de extra hulp van de leerkracht in zorgniveau 2.

Wanneer een leerling in zorgniveau 3 komt, wordt RALFI lezen aangeboden als specifieke interventie en wordt BOUW! ingezet.

RALFI staat voor: **R**epeated (herhaald lezen met tussenpozen), **A**ssisted (ondersteund door voorlezen- voorzeggen en bijwijzen), **L**evel (inzetten op een hoog niveau, leeftijdadequaat), **F**eedback (directe neutrale feedback bij fouten, toegespitste positieve feedback), **I**nteraction (Enthousiaste interactie over de inhoud).

Bij RALFI- lezen wordt er in 4 sessies per week een relatief moeilijke tekst gelezen. De leerkracht leest tenminste één keer zelf met de kinderen. De overige keren gebeuren onder begeleiding van de

onderwijsassistent die wordt begeleid door de IB-er. De leerkracht houdt de regie in het contact naar ouders.

Zie bijlage 2 voor het stappenplan van het RALFI lezen en de inhoud van de 4 sessies zoals op de Tijo van Eeghenschool gegeven.

De teksten die gebruikt worden voor het RALFI-lezen zijn teksten op het frustratieniveau van de leerling. De teksten van Nieuwsbegrip of van www.ralfilezen.nl worden hiervoor gebruikt.

Meetmomenten

Dezelfde meetmomenten worden aangehouden zoals in zorgniveau 1 beschreven.

Halverwege de interventieperiode worden er verschillende screeninginstrumenten, als tussenmeting, ingezet, zoals de KLEPEL en de EMT (meten de technische leesvaardigheid van leerlingen). De resultaten van deze instrumenten worden gebruikt om de juiste ondersteuning te kiezen voor de leerling.

Organisatie

In zorgniveau 3 wordt de leerkracht ondersteund door leerkrachtondersteuner of onderwijsassistent die de specifieke interventie, in dit geval RALFI-lezen of BOUW!, buiten de groep aanbiedt. De leerkracht begeleidt ook zelf tenminste een keer per week het RALFI-lezen.

De leerling werkt 2 maal per week thuis met het programma BOUW! En 2 maal per week op school, onder begeleiding van een leerkracht(ondersteuner) of onderwijsassistent.

De leerkrachtondersteuner of onderwijsassistent maakt notities over de voortgang van de kinderen in een format in Word, opgeslagen bij de betreffende groep in Sharepoint. De leerkracht schrijft eens per periode, in de week voor de vakantie, een stukje in het dossier in Parnassys van de betreffende leerlingen. Hierin zijn de punten terug te vinden uit bijlage 4.

Wanneer er wordt besloten dat RALFI-lezen moet worden ingezet, vinden er gesprekken plaats met de ouders van de leerling. Nogmaals wordt besproken dat de leesontwikkeling nog niet naar verwachting verloopt en welke stappen we nu gaan ondernemen. Als de leerling na meetmoment 3 (Cito) in aanmerking komt voor vergoede diagnostiek (zie hiervoor de bijlage: 'Criteria aanmelden vergoede dyslexiezorg'), wordt er met ouders gesproken over vermoedens van mogelijk dyslexie en worden de mogelijke vervolgstappen (zorgniveau 4) naar diagnose besproken. Ook als de leerling niet in aanmerking komt voor de vergoede diagnostiek (doordat de scores niet tot de laagste 10% horen), maar wij wel didactische resistentie waarnemen en voldoende signalen zien van mogelijk dyslexie, bespreken wij dit met de ouders en bekijken we de mogelijke vervolgstappen (zorgniveau 4) naar diagnose.

Zie bijlage 3 voor Criteria aanmelden vergoede dyslexiezorg.

Zorgniveau 4: Diagnostiek en behandeling

In zorgniveau 3 is de hardnekkigheid van de leesproblemen (didactische resistentie) aangetoond. De school heeft dossier opgebouwd en verwijst de leerling door naar de zorg voor diagnostiek en behandeling. Bij leerlingen die niet in aanmerking komen voor vergoede diagnostiek/dyslexiezorg, en school onderzoek nodig acht voor de ontwikkeling van de leerling, wordt de vergoeding van het

onderzoek voor de helft door school betaald. Wanneer ouders graag een dyslexieonderzoek willen laten uitvoeren en school ziet hiervan niet de noodzaak, zijn de kosten voor ouders.

Wanneer er twijfel is of het alleen om dyslexie gaat of dat er sprake is van aandachts- en concentratieproblemen adviseren wij ouders om een verwijzing van de huisarts te vragen. Op deze manier kan er een breder onderzoek gestart worden, de kosten worden dan door de gemeente vergoed.

Zodra er overgegaan wordt op een traject naar diagnose blijft de school de interventies uit de verschillende niveaus aanbieden.

Meetmomenten/ instrumenten

Dezelfde momenten zoals beschreven in zorgniveau 1 worden aangehouden. Er worden geen extra screeningsinstrumenten meer ingezet.

Organisatie

De school blijft het onderwijs aan de leerling vormgeven door middel van de verschillende zorgniveaus. Dit in ieder geval tot het moment dat er een diagnose van dyslexie gesteld is.

Wanneer dyslexie geconstateerd is, krijgt de leerling externe gespecialiseerde behandeling. Dit is ook voor school noodzakelijk; deze behandeling kunnen wij niet bieden. De leerling gaat terug naar zorgniveau 2 binnen het leesonderwijs.

In overleg met intern begeleider, externe onderzoeker, leerkracht en ouders wordt er een dyslexieplan opgesteld. Het dyslexieplan wordt opgesteld naar aanleiding van het dyslexieonderzoek en de bijbehorende adviezen. In dit plan worden dispenserende en/of compenserende maatregelen voor de leerling beschreven. Waar mogelijk volgt de school de handelingsadviezen van de externe onderzoeker en/of externe behandelaar. Dit plan wordt 1 keer per jaar bekeken door leerkracht en intern begeleider. Het plan wordt besproken met ouders (waar mogelijk ook met de leerling) en waar nodig aangepast.

Zie bijlage 4 voor het dyslexieplan.

Invulling zorgniveaus spellingonderwijs groep 3-8

Zorgniveau 1: Het basisarrangement

Methode: Lijn 3 en Spelling op Maat

In groep 3 wordt er gewerkt met de methode Lijn 3. In groep 4 tot en met 8 wordt er gewerkt met de methode Spelling op Maat. Het basisarrangement van het spellingonderwijs wordt vastgelegd in groepsplannen. Binnen deze groepsplannen wordt gedifferentieerd op drie niveaus (breedte, basis, plus). Deze drie differentiatieniveaus sluiten aan op de differentiatie die in beide methodes wordt aangereikt.

Meetmomenten/ instrumenten

In groep 3 worden de leerlingen iedere thema getoetst met methodetoetsen van Lijn 3. Ook wordt de herfst-, winter- en eindsignalering afgenomen, waarbij ook de spellingvaardigheden worden getoetst. Vanaf groep 4 wordt er iedere week een woorddictee afgenomen en aan het eind van een blok, iedere vier weken, een zinsdictee (methodegebonden toets). Vanaf groep 3 wordt er twee keer per jaar Cito Spelling afgenomen (midden en eind).

Signalering

Groep 3 tot en met 8: bij onvoldoende scores op de methodetoetsen wordt er door de leerkracht een interventie ingezet, volgens de leerlijnen van de methode.

Organisatie

Deze interventie vindt plaats binnen de groep. De leerling zit in de breedtegroep in het groepsplan spelling.

Wanneer een leerling een keer onvoldoende scoort op Cito-toetsen (IV, V of V-) en onvoldoende scoort op methodetoetsen wordt er in het groepsplan duidelijk vermeld welke extra zorg er in de groep geboden wordt en gaat de leerling naar zorgniveau 2. In het groepsplan wordt vastgelegd welke interventie uitgevoerd wordt, tot het volgende meetmoment.

Zorgniveau 2: Extra zorg in de groep

Methode Lijn 3 en Spelling op Maat

De leerling scoort onvoldoende op Cito-toetsen en scoort onvoldoende op methodetoetsen. De groepsleerkracht omschrijft in het groepsplan duidelijk welke extra ondersteuning, boven op het basisarrangement geboden wordt aan de leerling. Deze extra ondersteuning wordt uitgevoerd binnen de groep, door de eigen leerkracht. Het gaat hierbij om het creëren van extra oefen- en instructiemomenten voor het spellen o.l.v. de leerkracht. De leerling krijgt meer instructie en leertijd. De ondersteuning, zoals beschreven in groepsplan, komt boven op het basisarrangement; dus ook boven op de hulp die geboden wordt aan de breedtegroep in het groepsplan.

Meetmomenten/ meetinstrumenten

Voor deze leerlingen worden dezelfde meetmomenten aangehouden als bij zorgniveau 1.

Wanneer de leerling voor de tweede keer onvoldoende scoort op de Cito- toetsen (V-) wordt er gekeken naar mogelijkheden om het onderwijs verder te intensiveren, specifiek gericht op deze leerling. De leerling gaat dan naar zorgniveau 3. Leerlingen met een IV- of V-score blijven in zorgniveau 2.

Organisatie

In zorgniveau 2 is de groepsleerkracht degene die de ondersteuning, binnen de groep, uitvoert. De extra ondersteuning, die duidelijk beschreven staat in het groepsplan, is in overleg met intern begeleider. Ouders zijn hiervan op de hoogte gesteld, door middel van een gesprek. In het gesprek wordt er besproken dat de spellingontwikkeling niet volgens verwachting verloopt en wat de stappen zijn die we gaan nemen.

Zorgniveau 3: Specifieke interventies

Methode: Lijn 3, Spelling op maat en Taalblobs

In zorgniveau 2 is er gewerkt met extra ondersteuning, boven op het basisarrangement, vermeld in het groepsplan. In zorgniveau 3 wordt er nogmaals gekeken naar de mogelijkheden om het spellingonderwijs nog meer te intensiveren. De interventies in dit zorgniveau worden buiten de groep geboden en minimaal 3 x 20, of in ieder geval 60 minuten per week. De leerkracht wordt ondersteund door andere leerkrachten en/of onderwijsassistent. De leesspecialist stuurt dit aan en begeleidt de leerkrachten/onderwijsassistent die de interventies uit gaan voeren. Interventies zijn op basis van oefeningen waarbij lijn 3 en spelling op maat worden gebruikt. Verder wordt Taalblobs ingezet. Ook deze interventies komen boven op de hulp die geboden wordt in de breedtegroep van het groepsplan en de extra hulp van de leerkracht in zorgniveau 2.

Meetmomenten/ instrumenten

Dezelfde meetmomenten worden aangehouden zoals in zorgniveau 1 beschreven. Na 10/12 weken wordt het PI- dictee ingezet, als tussenmeting. De resultaten van hiervan worden gebruikt om de juiste ondersteuning te kiezen voor de leerling. Vervolgens wordt nogmaals een periode van 10/12 weken ondersteuning op zorgniveau 3 ingezet.

Organisatie

In zorgniveau 3 wordt de leerkracht ondersteund door andere leerkrachten/onderwijsassistent/leesspecialist die de specifieke interventie.

Als de leerling in aanmerking komt voor vergoede diagnostiek (zie hiervoor de bijlage: 'Criteria aanmelden vergoede dyslexiezorg'), wordt er met ouders gesproken over vermoedens van mogelijk dyslexie en worden de mogelijke vervolgstappen (zorgniveau 4) naar diagnose besproken. Ook als de leerling niet in aanmerking komt voor de vergoede diagnostiek (bijvoorbeeld doordat de scores niet tot de laagste 10% horen), maar wij wel didactische resistentie waarnemen en voldoende signalen zien van mogelijk dyslexie, bespreken wij dit met de ouders en bekijken we de mogelijke 13 vervolgstappen (zorgniveau 4) naar diagnose.

Zie bijlage 3 voor Criteria aanmelden vergoede dyslexiezorg.

Zorgniveau 4: Diagnostiek en behandeling

In zorgniveau 3 is de hardnekkigheid van de spellingproblemen (didactische resistentie) aangetoond. De school heeft dossier opgebouwd en verwijst de leerling door naar de zorg voor diagnostiek en behandeling. Bij leerlingen waar geen sprake is van vergoede diagnostiek/dyslexiezorg, en school onderzoek nodig acht voor de ontwikkeling van de leerling, wordt er met ouders besproken wat zij kunnen bijdragen aan kosten voor het onderzoek en welk deel voor rekening van school komt. Wanneer ouders graag een dyslexieonderzoek willen uitvoeren en school ziet hiervan niet de noodzaak, zijn de kosten voor ouders.

Wanneer er twijfel is of het alleen om dyslexie gaat of dat er sprake is van aandachts- en concentratieproblemen adviseren wij ouders om een verwijzing van de huisarts te vragen. Op deze

manier kan er een breder onderzoek gestart worden, kosten worden dan door de gemeente vergoed.

Zodra er overgegaan wordt op een traject naar diagnose blijft de school de interventies uit de verschillende niveaus aanbieden.

Meetmomenten/ instrumenten

Dezelfde momenten zoals beschreven in zorgniveau 1 worden aangehouden. Er worden geen extra screeningsinstrumenten meer ingezet.

Organisatie

De school blijft het onderwijs aan de leerling vormgeven door middel van de verschillende zorgniveaus. Dit in ieder geval tot het moment dat er een diagnose van dyslexie gesteld is.

Wanneer dyslexie geconstateerd is, krijgt de leerling externe gespecialiseerde behandeling. Dit is ook voor school noodzakelijk; deze behandeling kunnen wij niet bieden. De leerling gaat terug naar zorgniveau 1 of 2 binnen het spellingonderwijs.

In overleg met intern begeleider, externe onderzoeker, leerkracht en ouders wordt er een dyslexieplan opgesteld. Het dyslexieplan wordt opgesteld naar aanleiding van het dyslexieonderzoek en de bijbehorende adviezen. In dit plan worden dispenserende en/of compenserende maatregelen voor de leerling beschreven. Waar mogelijk volgt de school de handelingsadviezen van de externe onderzoeker en/of externe behandelaar op. Dit plan wordt 1 keer per jaar bekeken door leerkracht en intern begeleider. Het plan wordt besproken met ouders (waar mogelijk ook met de leerling) en waar nodig aangepast.

Zie bijlage 4 voor het dyslexieplan.

<https://www.nkd.nl/app/uploads/2020/01/Leerlingdossier-dyslexie-versie-4.0.pdf>

<https://www.nkd.nl/app/uploads/2019/02/2019-Handreiking-voor-de-invulling-van-ondersteuningsniveau-2-en-3-versie-2.pdf>

Bijlagen

Bijlage 1 - Vroege signalen van dyslexie in groep 1-2²

Voorgeschiedenis:

- familieleden met dyslexie
- trage taalontwikkeling
- zit voor de start in groep 1 al op logopedie

Het kind valt op bij luisteren:

- haalt bijna gelijke woorden door elkaar (boom-boon)
- verstaat iemand die snel praat moeilijk
- verstaat de juf / meester niet als er veel lawaai is in de omgeving van het kind
- kan lange woorden en onzinwoorden niet goed nazeggen

Het kind valt op bij spreken:

- praat slordig (articulatie)
- kan woorden niet snel vinden (eh... dinges... je weet wel)|
- kan moeilijk tot de kern komen

Het kind valt op bij onthouden:

- kan de ene dag iets onthouden en de volgende dag niet meer|
- kan letters; cijfers; namen van klasgenoten en leerkrachten; dagen van de week niet onthouden en/of niet snel benoemen
- kan teksten van liedjes en rijmpjes niet onthouden
- kan meervoudige vragen niet onthouden en beantwoorden
- kan meervoudige instructies niet onthouden en daardoor niet uitvoeren

Het kind valt op bij beginnend lezen en spellen:

- doet geen poging om zijn eigen naam te schrijven of zelf een boek te "lezen"
- heeft moeite met het spelen met klanken (hakken en plakken, klanken op gehoor toevoegen en/of weglaten in een woord)

Overige:

Het kind

- lijkt jonger
- heeft meer hulp nodig
- is vaak creatief

Bij kinderen met dyslexie komen bovenstaande signalen voor langere tijd én in combinatie voor.

Bijlage 2 – Stappenplan RALFI lezen

Les 1

Leerkracht leest tekst voor

Kinderen lezen tekst koor

Kinderen lezen tekst zelf, liefst om de beurt, terwijl leerkracht luistert (afhankelijk van grootte groep), anders om de beurt in tweetallen, leerkracht loopt rond

Les 2

Leerkracht leest tekst voor

Kinderen lezen tekst zelf om de beurt in tweetallen, leerkracht loopt rond

Les 3

Kinderen lezen tekst zelf, om de beurt in tweetallen, in de klas. Les 3 gebeurt dus zelfstandig door de kinderen. Willen jullie hier tijd voor vrijmaken? En fijn als jullie een oogje in het zeil kunnen houden.

Les 4

Kinderen lezen de tekst nog een vierde keer individueel. De leerkracht luistert. (Bijvoorbeeld door de kinderen tijdens het stillezen een voor een even bij zich te roepen).

De leerkracht zorgt voor de teksten.

Bijlage 3 - Criteria aanmelden vergoede dyslexiezorg

<p>Criterion 1: <i>Leeftijd</i></p>	<p>De vergoedingsregeling geldt voor kinderen in het basisonderwijs van 7 tot en met 12 jaar oud. Bij de start van het onderzoeks- of behandeltraject is het kind tussen de 7 en 12 jaar oud.</p>
<p>Criterion 2: <i>Ernstige leesproblemen</i></p>	<p>Onder ernstig wordt verstaan: op drie achtereenvolgende meetmomenten worden E of V-(min) scores op technische leesvaardigheid (DMT) behaald. Of drie achtereenvolgende D of V scores op technische leesvaardigheid (DMT) én E of V-(min) scores op spellingvaardigheid (Cito-Spelling). Alléén spellingsproblemen zijn onvoldoende om in aanmerking te komen voor de vergoede dyslexiezorg.</p>
<p>Criterion 3: <i>Didactische resistentie</i></p>	<p>De lees- en spellingsproblemen blijven bestaan, ondanks twee periodes van 10-12 weken intensieve begeleiding op school. In de begeleiding is gebruik gemaakt van effectieve interventies op zorgniveau 2 en 3 (zoals vermeld in Protocollen Leesproblemen en Dyslexie). De inhoud, voortgang en evaluatie van de hulp is vastgelegd in handelings- of groepsplannen.</p>
<p>Criterion 4: <i>Co-morbiditeit</i></p>	<p>Een kind komt in aanmerking voor de vergoedingsregeling, indien de bijkomende problematiek (zoals ADHD of autisme) niet de boventoon voert. Als de bijkomende stoornis wel de boventoon voert en een belemmering kan zijn voor de diagnostiek of behandeling, wordt geadviseerd om eerst de bijkomende stoornis te behandelen.</p>

Bijlage 4 – Inhoud dyslexieplan

Normatieve richtlijnen voor een plan:

De beginsituatie is aangegeven (nulmeting)

- Welke toets is afgenomen en wat was het resultaat (score, niveau)?
- Waar laat de leerling uitval zien? (Foutenanalyse, mag ook los beschikbaar zijn.)

Er zijn SMART-O-doelen opgesteld voor deze individuele leerling

- De doelen zijn specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdsgebonden en onderwijsbaar.
- Wat wil je verbeteren? (Bijv. uitbreiden letterkennis, fonologische vaardigheden, verbeteren leesaccuratesse, verhogen leestempo, beheersen regel open en gesloten lettergreep.)
- Er wordt aangegeven wanneer er met welke toets(en) wordt geëvalueerd.

Er is beschreven hoe de hulp wordt georganiseerd

- Wie geeft de begeleiding? (Leerkracht, IB, RT, leesspecialist, onderwijsassistent onder begeleiding van leerkracht, IB, RT of leesspecialist.)
- Op welke momenten en hoe lang?
- In welke periode/aantal weken wordt/is de hulp geboden?
- Hoe groot is de groep leerlingen die tegelijkertijd begeleiding krijgt?
- In welke ruimte? (In of buiten de klas? Op de gang, in RT-ruimte etc.)

Hoe wil je het doel bereiken? Welke materialen en methodes worden op welke manier gebruikt?

Evaluatie

- Welke toets is afgenomen?
- Wat is het resultaat?
- Zijn de doelen bereikt?
- Vervolg?

Afsprakenkaart van

(Deze kaart gaat in per:)

(geldig tot nieuwe afspraken gemaakt worden tussen leerling, leerkracht, ouders en IB-er)

voor mij is geregeld:

(alleen de aangekruiste aanpassingen gelden)

Toetsen Algemeen:

- Ik krijg geen tijdsdruk bij het maken van toetsen
- CITO Rekenen maak ik op de computer.
- CITO Begrijpend Lezen maak ik in kleinere gedeeltes.
- Ik krijg vergrote teksten bij de CITO toetsen Begrijpend Lezen.

Lezen:

- Ik krijg auditieve ondersteuning (hulp) bij teksten.
- Ik hoef niet onvoorbereid hardop te lezen.
- Ik mag gebruik maken van Claro Read op de computer.

Spelling:

- Opdrachten die niets met spelling te maken hebben worden alleen beoordeeld op inhoud.
- Herhalingsfouten worden als één fout gerekend.
- Ik mag bij dictees op de computer gebruik maken van de spellingcontrole in Word.
- Ik mag gebruik maken van het regelboekje van Spelling op maat.

Taal:

- Stelopdrachten mogen korter zijn.

Topografie:

- 0 Spelling telt niet mee.
- 0 De topografiekaart wordt vergroot op A3.

Materiaalgebruik:

- 0 Ik mag altijd een woordenboek gebruiken, behalve bij woordenschattoetsen.
- 0 Ik mag altijd een tafelkaart gebruiken, ook bij toetsen.

Overig:

- 0 De hoeveelheid huiswerk wordt beperkt.
- 0 De lessen van _____ worden voor mij gekopieerd.
- 0 Bij Engels telt spelling niet mee.
- 0 Huiswerk wordt uitgeprint op A3 formaat.

Handtekening leerling: Handtekening ouder(s): Handtekening leerkracht: Handtekening IB:
